

## ŠALČININKŲ R. BALTOSIOS VOKĖS „ŠILO“ GIMNAZIJOS PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašas (toliau Aprašas) parengtas, vadovaujantis:
  - 1.1. Pradinio ir pagrindinio ugdymo Bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-384);
  - 1.2. Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1309;
  - 1.3. Pradinių klasių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo rekomendacijomis (prieiga per internetą) <http://www.upc.smm.lt/ugdymas/pradinis/vertinimas>
2. Apraše aptariami vertinimo sistemos reglamentavimas, tikslai ir uždaviniai, nuostatos ir principai, vertinimas ugdymo procese ir baigus pradinio ugdymo programą, tėvų informavimo tvarka.
3. Apraše vartojamos šios sąvokos:
  - Vertinimas** – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.
  - Įvertinimas** – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą.
  - Įsivertinimas** – paties mokinio daromi sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus.
  - Vertinimo informacija** – įvairiais būdais iš įvairių šaltinių surinkta informacija apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus ir daromą pažangą (žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas).
  - Individualios pažangos (idiografinis) vertinimas** – vertinimo principas, pagal kurį lyginant dabartinius mokinio pasiekimus su ankstesniaisiais stebima ir vertinama daroma pažanga.
  - Diagnostinis vertinimas** – vertinimas, kuriuo naudojamosi siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.
  - Formuojamasis vertinimas** – nuolatinis vertinimas ugdymo proceso metu, kuris padeda numatyti mokymosi perspektyvą, pastiprinti daromą pažangą, skatina mokinius mokytis analizuoti esamus pasiekimus ar mokymosi spragas, sudaro galimybes mokiniams ir mokytojams geranoriškai bendradarbiauti.
  - Apibendrinamasis vertinimas** – vertinimas, naudojamas baigus programą, kursą. Jo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus ugdymo programos pabaigoje.

### II. VERTINIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

#### 4. Vertinimo tikslai:

- 4.1. padėti mokiniui mokytis, tobulėti ir bręsti kaip asmenybei saugioje ir informatyvioje aplinkoje.
- 4.2. pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą;
- 4.3. nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

#### 5. Vertinimo uždaviniai:

- 5.1. padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti savo pasiekimų lygmenį, išmokti sąmoningai mokytis;
- 5.2. padėti mokytojui įžvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį, metodus, nustatyti savo darbo kokybę;
- 5.3. suteikti tėvams (globėjams) informaciją apie mokinio pažangą ir pasiekimus, stiprinti ryšius tarp mokinio, jo tėvų, mokyklos;

### III. VERTINIMO NUOSTATOS IR PRINCIPAI

#### 6. Vertinimo nuostatos:

- 6.1. vertinimas grindžiamas mokinių amžiaus tarpsniais, psichologiniais ypatumais, individualiais mokinio poreikiais;
- 6.2. vertinama tai, kas buvo numatyta pasiekti ugdymo procese: mokinių žinios, jų taikymas, supratimas, dalyko gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, asmeninė pažanga, bendrieji gebėjimai.

#### 7. Vertinimo principai:

- 7.1. humaniškumo. Kiekvienas vaikas gerbiamas, mylimas, psichologiškai saugus, sugebantis adekvačiai vertinti save;
- 7.2. individualumo. Vertinimo sistema fiksuoja individualią kiekvieno vaiko pažangą – mokinio dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniaisiais. Vengiama lyginti mokinių pasiekimus tarpusavyje;

- 7.3. aiškumo, skaidrumo. Visi vertinimo proceso dalyviai (mokiniai, mokytojai, jų tėvai) žino vertinimo kriterijus, vertinimo būdus;
- 7.4. pozityvumo, konstruktyvumo, objektyvumo. Vertinama tai, kas buvo numatyta pasiekti ugdymo procese: žinios, supratimas, bendrieji ir dalyko gebėjimai, vertybinės nuostatos, nurodomos spragos, padedama jas taisyti.
- 7.5. veiksmingumo. Naudojami įvairūs vertinimo informacijos šaltiniai, taikomos šiuolaikinės vertinimo metodikos;
- 7.6. vertinimas, skirtas padėti mokytis - mokinys laiku gauna grįžtamąją informaciją apie savo mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą, jis mokosi vertinti ir įsivertinti.

#### IV. VERTINIMAS UGDYMO PROCESSE (MOKANT IR MOKANTIS)

##### 8. Mokinių vertinimas:

###### 8.1. Formuojamasis vertinimas

- Didžiąją dalį (apie 90%) vertinimo informacijos vaikams pateikiame žodžiu.
- Vertinimo informaciją raštu pateikiame mokinių darbuose, vertinimo lapuose, pasiekimų knygelėse, el.dienyne, vertinimo aplankuose, ataskaitose ir asmens bylose.

###### 8.2. Diagnostinis vertinimas

- Mokinių parašyti diagnostiniai darbai aptariami klaseje, tačiau nekomentuojamas kiekvienas darbas, o nurodomos esminės klaidos. Aptariant darbus mokytojas turi elgtis etiškai – neįvardinti mokinio, kuris blogiausiai parašė darbą. Aptariamoms būdingiausios klaidos ir kaip jos turi būti taisomos. Mokiniais, kurie parašė darbą be klaidų, mokytojai gali siūlyti atlikti kitas užduotis. Mokiniai nelyginami tarpusavyje.
- Kūrybiniai darbai, projektai, kontroliniai darbai, testai, savarankiški darbai, kurie vertinami taškais (balais) komentuojami ir užrašomi lygių trumpiniais.
- Vaikai apie patikrinamųjų darbų rašymą turi sužinoti prieš kelias dienas.
- Lietuvių kalbos patikrinamuosius ir matematikos kontrolinius darbus rašo į atskirus sąsiuvinius, paruoštus lapus.

###### 8.3. Apibendrinamasis vertinimas

- Mokinio pusmečio dalykų vertinimai nustatomi apibendrinant mokinio padarytą pažangą per pusmetį.
- Mokytojas visą pusmetį stebi, fiksuoja mokinio pažangą, pasiekimus ir pusmečio gale apibendrina pusmečio rezultatus ir įvertina-nurodo mokinio pasiekimų lygį (aukštesnysis, pagrindinis, patenkinamas)
- IV klasės mokinių dalykų pasiekimai fiksuojami pasiekimų aprašuose.
- Pusmečio ir mokslo metų pabaigoje mokinių pasiekimai įvertinami padėkomis.

##### 9. Vertinimo fiksavimas:

- Nebūtina kiekvieną dieną vaikui už kasdienį darbą rašyti komentarą, vertinimą.
- Po ištaisyto rašto darbu parašomas komentaras sąsiuvinyje. Šio komentaro nebūtina perrašyti į elektroninį dienyną.
- Vertinant – rašant komentarą nepakanka parašyti tik vieną žodį (puiku, gerai, ar „nepadarei nė vienos klaidos“ – šie žodžiai nevertotini kaip komentarai). Reikia nurodyti konkrečius vaiko pasiekimus ir kokią jis padarė pažangą. Jeigu mokinys nepadarė nė vienos klaidos siūlome komentare parašyti tai, ką jis išmoko (pvz.: „skiri tikrinius daiktavardžius nuo bendrinių“, arba „moki parašyti vardus“). Jei mokinio rašto darbe yra klaidų, mokytojas komentare iš pradžių parašo ką jis išmoko, kas yra gerai, o tada aptariamos klaidos. Vadinasi, komentaras turėtų būti pozityvus, pripažįstantis atlikto darbo vertę, palaikantis vaiko pastangas gerai padaryti užduotį, jame turi atsispindėti visi nurodytieji vertinimo kriterijai; nurodytos taisytinės vietos, pasiūlyta, kaip galima būtų pagerinti darbą. Komentare vartojame sąvokas suprantamas vaikui.

##### Komentarų pavyzdžiai.

Lietuvių kalba	Matematika
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Moki žodžius skirstyti reikšminėmis dalimis. Dar nemoki išskirti priesagų. Gali paprašyti mano arba Jonuko pagalbos.</li> <li>- Gebi nustatyti kalbos dalis. Pasikartok dialogo skyrybą. Pavyzdžiai yra pratybose. psl.....</li> <li>- Žmonių vardus parašei teisingai. Žinok, kad miestų, upių pavadinimai rašomi didžiąja raide.</li> <li>- Džiaugiuosi. Diktante klaidų mažiau. Primenu, kad parašęs atidžiau pasitikrintum.</li> <li>- Kūrybiškumo tau nestinga. Tik patariu rašyti trumpesniais sakiniais.</li> <li>- Atkreipk dėmesį į ilgųjų balsių rašybą. Tau tikrai pavyks.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Gebi smulkinti ir stambinti matinius vienetus. Prisimink, kad 1h = 60min.</li> <li>- Apskaičiavai teisingai 4 reiškinius. Nepamiršk žymėti veiksmų eiliškumo.</li> <li>- Suskaičiavai teisingai, tik atkreipk dėmesį kokį veiksmą (+ ar -) reikia atlikti.</li> <li>- Uždavinius išsprendei teisingai. Pasistenk teisingai formuluoti klausimus.</li> <li>- Gebi teisingai apskaičiuoti stačiakampio plotą, tik įvardinai neteisingai. Prisimink, kad plotas žymimas m<sup>2</sup>.</li> <li>- Kantriai mokaisi daugybės lentelę. Vis daugiau teisingų atsakymų.</li> </ul>

- Vertindamas raštu, mokytojas pažymi, ką mokinys **jau geba** ir ko **negeba**.
- **Įrašai el. dienyne**

El. dienyne mokytojai įrašo vertinimo komentarus, trumpinius atitinkančius pasiekimų lygį.

**a** – aukštesnysis lygis

**pg** – pagrindinis lygis

**pt** – patenkinamas lygis

**Np** – nepatenkinamas lygis

Dorinio ugdymo vertinimas:

**pp** – padarė pažangą

**np** – nepadarė pažangos

- Jei 1 savaitinė pamoka - ne mažiau kaip 1 įvertinimo fiksavimas per mėnesį mokiniui;
- Jei 2 savaitinės pamokos- ne mažiau kaip 2 įvertinimo fiksavimai per mėnesį mokiniui;
- Jei 4-5 savaitinės pamokos - ne mažiau kaip 5 įvertinimo fiksavimai per mėnesį mokiniui;
- Jei 7-8 savaitinės pamokos- ne mažiau kaip 6 įvertinimo fiksavimai per mėnesį mokiniui;

## 10. Mokinių įsivertinimas

Įsivertinant mokiniui svarbu refleksija (savianalizė) arba savo minčių, veiksmų, vertybių kritiškas pergalvojimas ir analizavimas, todėl mokytojas skatina mokinius:

- baigiantis pamokoms arba po kokios nors konkrečios pamokos, parašyti savo darbo pagyrimą, paskatinimą, kritiką;
- pasvarstyti, ką (kiek ir ko) išmoko;
- atlikti įsivertinimo užduotį;
- pasikeisti su bendraklasiais įspūdžiais apie pasiekimus;
- porose pasitikrinti ir įvertinti vienam kito išmokimą;
- analizuoti savo klaidas;
- numatyti, ką dar reikia atlikti;
- parašyti savo įsivertinimą (mokytojas gali pridėti savo komentarą);
- rinkti savo darbus aplankuose, kuriuose įrašyta mokinio nuomonė apie kai kuriuos arba visus aplanke esamus darbus.

• Kartą per mėnesį įsivertina savo pasiekimus pasiekimų knygelėje spalvomis. (Geltona – Man sekasi puikiai, džiaugiuosi savo pasiekimais. Raudona – Aš stengiuosi. Mėlyna – Reikėtų labiau pasistengti.)

Nė vienas mokinys neturi būti verčiamas kalbėti apie savo įsivertinimą.

## 11. Kas tikrinama ir mokytojų ištaisoma 1-4 klasėje

1 –oje klasėje

- Tikrinamas naujai išminktų raidžių rašymas (eilutėje pažymima keletas taisyklingiausiai parašytų raidžių), skaitmenų taisyklingas rašymas.
- Taisomas *netaisyklingas* raidžių jungimas;
- Patikrinamuosiuose rašto darbuose ištaisomos visos klaidos.
- Pirmoje klasėje taisomi visi mokinio rašto darbai (sąsiuvinius, pratybų sąsiuvinius).

2 –oje klasėje

- Tikrinami ir įvertinami visi kontroliniai darbai (testai, diktantai, matematikos kontroliniai);
- Temai skirtuose pratybų sąsiuvinio puslapiuose tikrinama bent *viena* mokytojo pasirinkta užduotis;
- Sąsiuvinyje tikrinamos užduotys, leidžiančios įvertinti mokinių išmokimą ir suvokimą;
- Tikrinamos savarankiškai atliktos užduotys;
- Tikrinami 1-2 kūrybiniai darbai per mėnesį.

3 – 4 –ose klasėse

- Tikrinami ir įvertinami visi kontroliniai darbai (testai, diktantai, matematikos kontroliniai);
- Pratybų sąsiuvinuose tikrinamos mokytojos pasirinktos užduotys;
- Sąsiuvinuose tikrinamas vienas savarankiškas darbas per savaitę;
- Tikrinami 1-2 kūrybiniai darbai per mėnesį, vertinama minčių raiška, rašybos ir skyrybos klaidos.
- Namų darbai tikrinami klasės mokytojos pasirinktais būdais.

Tikrinant matematikos kontrolinį darbą, testus, lietuvių kalbos darbus:

- Mokytojas ištaiso visas klaidas (ir matematikos, ir lietuvių kalbos).
- Diktante, lietuvių kalbos rašto darbuose nubraukiame klaidą ir viršuje užrašome taisyklingai. Jeigu klaidingai parašytas žodis, sakinio dalis ar visas sakinytis, tai mokytojas išbraukia tai, kas nereikalinga, ir viršuje parašo kitus žodžius.
- Negalima ant neteisingai parašyto skaičiaus ar raidės užrašyti teisingą raidę ar skaičių. Klaidingą parašymą perbraukiame ir teisingai užrašome viršuje.

## V. SUPAŽINDINIMAS SU VERTINIMU

- Rugsėjo mėnesį per pirmąją klasės tėvų susirinkimą mokytojas supažindina tėvus su pažangos ir pasiekimų tvarka, aptaria vertinimo kriterijus, metodus ir formas;
- Pirmąją pamoką mokytojas supažindina mokinius su dalyko programa, mokinių mokymosi pažangos ir pasiekimų tvarka, aptaria vertinimo kriterijus, metodus ir formas;

### 12. Tėvų (globėjų) informavimas apie vaikų pasiekimus ir pažangą:

1. Komentariai sąsiuvinuose. – Nuolat.
2. Pokalbis – „trikampio“ metodas. – Po 1 kartą per pusmetį su visais mokiniais ir jų tėvais.
3. Individualūs pokalbiai. – Pagal aplinkybes.
4. Pokalbiai telefonu. – Ypatingi ir skubūs atvejai.
5. Tėvų susirinkimai. – 3 kartus per metus.
6. Atvirų durų dienos tėvams. – Pagal mokyklos veiklos planus.
7. Mokinių lankymas namuose. – Esant reikalui.
8. Stendinė informacija, darbelių, piešinių parodos. – Pagal numatytą veiklos planą.

## VI. VERTINIMO DALYVIAI IR JŲ ATSAKOMYBĖ

**Mokiniai** kartu su mokytojais aptaria vertinimo kriterijus, vertinimo tvarką, mokosi vertinti ir įsivertinti savo pasiekimus ir pažangą, planuoja savo tolesnį mokymąsi, kelia sau ateities tikslus.

### **Mokinių tėvai (globėjai)**

1. Gauna aiškia, laiku pateikiamą informaciją apie vaiko mokymosi pažangą ir pasiekimus.
2. Domisi vertinimo kriterijais ir tvarka.
3. Dalyvauja gimnazijos organizuojamuose visuotiniuose ir klasės tėvų susirinkimuose.
4. Kviečiami atvyksta į gimnaziją ir dalyvauja mokytojų organizuojamuose pokalbiuose – „trikampiuose“ (tėvai – vaikas – mokytojas).
5. Padeda savo vaikams mokytis, reikalauja iš jų atsakomybės, atliekant namų darbų užduotis.

**Mokytojai** planuoja ir atlieka mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą ugdymo procese, fiksuoja (mokinio sąsiuvinuose, pasiekimų knygelėse, klasės el. dienyne) vertinimo informaciją, informuoja mokinius, jų tėvus, kitus mokytojus, mokyklos administraciją apie mokinių pasiekimus ir mokymosi sunkumus.

**Gimnazijos vadovai** prižiūri pažangos ir pasiekimų vertinimo informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo įgyvendinimą.

## VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Baigus pradinio ugdymo pakopą, daromi įrašai el. dienyne ir rašomi pradinio ugdymo programos baigimo pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašai.
  14. Vertinimo informacija pateikiama aiškiai, išsamiai, siekiama korektiškumo, mokytojo ir mokinio bendradarbiavimo.
  15. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema esant reikalui gali būti tobulinama.
  16. Mokinių pažanga ir pasiekimai aptariami Mokytojų tarybos posėdžiuose.
-